

odologických a teoretických poznatků různých vědních oborů od kriminologie až po kulturní antropologii a sociální patologii.

Celkově symposium výrazně přispělo k vyjasnění některých možností aplikace sociálně psychologických poznatků na různé oblasti společenské praxe a splnilo tak svůj hlavní úkol. Značná aktivní účast odborníků mimo vlastní okruh řešitelů hlavního úkolu VIII-1-10 umožnila vzájemnou výměnu zkušeností a pro řešitele tohoto úkolu byla velkou pomocí pro zpřesnění plánu posledního roku pětiletky, jehož těžiště bude v zhodnocení možností, jak využít získané poznatky pro potřeby praxe. *Z. Helus, J. Janoušek*

PRVNÍ SYMPOZIUM SOCIALISTICKÝCH ZEMÍ O PSYCHOTERAPII

Praha, 13.–15. března 1973

Symposium se konalo z podnětu Psychoterapeutické sekce České psychiatrické společnosti a účastnili se jej minimálně dva delegáti z SSSR, PLR, MLR, BLR, NDR, FSRJ; z ČSSR pak na 25 aktivních účastníků. Záštitu převzal ministr zdravotnictví ČSR.

Tematikou symposia byla psychoterapie v socialistickém společenském zřízení. Byla rozdělena do několika okruhů zahrnujících otázky psychoterapie v socialistické zdravotnické péči; její současný stav a perspektivy; systémy, metody a techniky; dále proběhla jedna diskuse kolem kulatého stolu na téma krátké psychoterapie. Na symposiu se podíleli psychiatři, psychologové dětského, dospělého i dospělého odvětví psychiatrie a 2 internisté z NDR. Ze zahraničních referátů nutno vyzdvihnout základní referáty o postavení psychoterapie v socialistické zdravotní péči – Kabanov (SSSR), Seidel (NDR), Leder (PLR), Dobiáš, Guensberger (ČSSR). Ze zkušeností ČSSR, PLR a NDR vyplývá, že nejvhodnější a nejekonomičtější forma psychoterapie v socia-

listické zdravotní péči je terapeutická komunita.

Na symposiu byl dán základ ke sjednocení psychoterapeutického hnutí po stránce teoreticko-ideologické, organizační i praktické. Byla formulována společná problematika, jež má být řešena v budoucích letech; dále byly formulovány a parafovány Pražské psychoterapeutické teze (závěrečný protokol symposia). Byla též ustavena mezinárodní pracovní skupina „Psychoterapie v socialistických zemích“, jejíž symposia se budou konat každé dva roky; na pořadu je v roce 1975 symposium ve Varšavě. Tajemníky na období do konání varšavského symposia byli zvoleni M. Hausner a S. Kratochvíl.

V jednáních symposia bylo konstatováno, že psychoterapie je sociocentrická aktivita, která patří mezi nejvíce společensky angažované formy terapie, protože se dotýká světonázoru, vztahu jedince ke společenským skupinám a dalších sociálně ústředních otázek. Zvláštností socialistické psychoterapie je dále její bezplatná dostupnost, socialistický humanismus, odpovědnost jedince za zdraví své i druhých a z tohoto hlediska i odpovědnost skupiny za zdraví jedince. Socialistický systém zdravotní péče umožňuje plně rozvinout nejrůznější psychoterapeutické metody.

V Praze ustavená jednota se prakticky projevila v červnu 1973 na Devátém mezinárodním kongresu psychoterapie v Oslo. Pracovní skupina se sešla již dvakrát: jednou u příležitosti Deváté výroční psychoterapeutické konference v Luhačovicích (duben 1974) a Čtvrtého mezinárodního symposia rehabilitace psychicky nemocných v Leningradě (listopad 1974). Vybrané základní práce ze symposia budou publikovány ve sborníku: Hausner, M., Höck, K., Kratochvíl, S.: Psychotherapie in den sozialistischen Ländern, VEB G. Thieme Verlag, Leipzig.

K této zprávě je dále připojen pro jeho zásadní a perspektivní důležitost in extenso Závěrečný protokol symposia.

M. Hausner

Závěrečný protokol I. symposia socialistických zemí o psychoterapii 13.–15. března 1973 v Praze (Pražské psychoterapeutické teze)

Reprezentanti psychoterapie socialistických zemí (Bulharsko, ČSSR, Jugoslávie, Maďarsko, NDR, Polsko, Rumunsko, Sovětský svaz), kteří se z iniciativy psychoterapeutů Československa sešli ve dnech 13.–15. března 1973 v Praze, konstatují, že toto symposium je cenným prvním společným příspěvkem pro další vývoj psychoterapie v socialistických zemích. Dohodli se proto, že s výsledky symposia seznámí psychoterapeuty svých zemí a příslušné společenské organizace a státní orgány. Shodli se na těchto principech další spolupráce:

I.

Zásady vývoje psychoterapie v socialistických zemích:

1. Středem každé psychoterapeutické činnosti je člověk, ve vzájemných vztazích se svým společenským prostředím. Teoretické základy a metody psychoterapie jsou proto v socialistických zemích určovány socialistickým společenským zřízením, jeho základní ideologií a jeho normami, požadavky a dalekosáhlými možnostmi všestranného rozvoje člověka.

2. Lze vycházet z toho, že psychoterapie v souvislosti s vývojem zdravotnictví socialistických zemí má stále větší význam, přičemž zaměření, rozsah i tempo podpory psychoterapie je vždy určováno různými historickými a konkrétními společenskými podmínkami.

3. Principem socialistické zdravotnické politiky a humanistických základů socialistického zdravotnictví je uspokojovat rostoucí potřeby občanů, pokud jde o optimální zdravotnickou péči. Přihlédneme-li ke změně struktury nemocnosti ve směru relativního přibývání neurotických funkčních poruch, platí to zvláště pro použití psychoterapie.

4. Do budoucna lze očekávat, že systematická a plynulá podpora vývoje psychoterapie socialistických zemí bude závažným příspěvkem k uskutečnění vědeckotechnické revoluce, ke zvýšení socialistického životního citění a produktivity práce i k rozšíření a zkvalitnění profylaxe, terapie a rehabilitace v mnoha lékařských oborech a v celém zdravotnictví. Lze očekávat, že vývoj psychoterapie může mít pozitivní vliv na určité psychokorektivní postupy i mimo lékařství, např. v pedagogice, soudnictví aj.

5. Sympozium ukázalo, že v socialistických zemích již existuje celá řada forem a metod psychoterapie, které odpovídají požadavkům socialistického společenského zřízení. Tyto formy a metody by se měly stále více rozšiřovat, přičemž je třeba respektovat specifické národní zvláštnosti.

6. Účastníci se shodují v tom, že psychoterapie má do značné míry interdisciplinární charakter a nemůže být přiřazena nebo podřízena jen jednomu medicínskému oboru. Současně však povede její systematický rozvoj a podpora k určité institucionalizaci: vytvoření psychoterapeutických center, systematický výzkum procesu a efektu, např. s mezinárodní spoluprací, výcvik a další vzdělávání psychoterapeutických odborníků atd.

II.

1. Pro vývoj a upevnění spolupráce socialistických zemí v oblasti psychoterapie je žádoucí, aby se konala další sympozia v odstupech několika roků. Příští sympozium bude v r. 1975 v Polské lidové republice, další budou v Sovětském svazu a Německé demokratické republice.

V zájmu rozvoje široké vědecké výměny zkušeností se mají kromě toho konat společně pořádané kongresy, resp. národní kongresy s velkou účastí jiných socialistických zemí.

2. V důsledku shody o tom, že je nutné, aby se v socialistických zemích psychoterapie rozvíjela společně na základě principů kooperace těchto států, vytvoří se po 1. sympoziu o psychoterapii pracovní skupina „Psychoterapie“ socialistických zemí, složená vždy ze dvou reprezentantů jednotlivých států. Vyslání a výměna národních reprezentantů podléhá předcházejícímu potvrzení, resp. rozhodnutí k tomu příslušných národních společenských nebo státních orgánů. Funkce tajemníka pracovní skupiny bude svěřena jednomu z národních reprezentantů té země, v níž proběhlo poslední sympozium o psychoterapii.

3. Úkoly pracovní skupiny jsou především tyto:

- připravit příští sympozium socialistických zemí o psychoterapii;
- podporovat multilaterální a bilaterální kontakt národních psychoterapeutických organizací a výměnu informací;
- podněcovat společná snažení o rozvoj psychoterapeutického výzkumu, jakož i výcviku a dalšího vzdělávání psychoterapeutů;

— v duchu společné odpovědnosti za podporu psychoterapie v socialistických zemích mají národní reprezentanti podávat ministerstvu zdravotnictví a jiným národním společenským a státním orgánům potřebné informace o stavu a perspektivách spolupráce v oblasti psychoterapie a přijímat od nich podněty.

4. Národním společností, sekcím a pracovním společenstvím pro psychoterapii a psychoterapeutům působícím mimo taková gremia se ve smyslu 13. konference ministrů zdravotnictví socialistických zemí v Ulánbátoru v červenci 1972 doporučuje, aby se co nejdříve (2–3 roky předem) vzájemně informovali o svých perspektivně plánovaných akcích internacionálního charakteru a sdělili si podrobně údaje o programu nejpozději do 30. září běžného roku před akcí v příštím roce.

5. Pracovní skupina „Psychoterapie“ socialistických zemí a národní organizace psychoterapie v socialistických zemích se mají dohodnout podrobně o zásadách psychoterapeutických otázkách a o zastupování společných zájmů v mezinárodních společnostech a organizacích a vzájemně se podrobně informovat o zvláštních aspektech takových členství a tyto konzultovat.

6. Národní organizace psychoterapie a účastníci 1. symposia socialistických zemí o psychoterapii se žádají:

— aby prozkoumali, zda vydávání mezinárodního vícejazyčného časopisu, které je v souladu s pojetím účastníků 1. symposia o psychoterapii, je účelné se zřetelem k národním skutečnostem, jaké se její možnosti realizace a požadavky vzhledem k vydání, rozsahu a frekvenci vycházejí;

— aby tajemníku pracovní skupiny „Psychoterapie“ socialistických zemí zajistili podklady pro vydání informace o všech psychoterapeutických institucích v socialistických zemích (místo, druh, velikost, počet spolupracovníků, metody, jméno vedoucího) a připravili jmenný seznam všech psychoterapeutů;

— aby svým vlivem působili uskutečňovat bez potíží a rychle překlady vědeckých prací, publikaci v cizojazyčných časopisech.

III.

Závěrečná ustanovení

1. Uvedený závěrečný protokol nabude v národním rámci platnosti po schválení příslušnými společenskými nebo státními orgány. Příslušné sdělení je třeba uložit u tajemníka pracovní skupiny „Psychoterapie“ socialistických zemí (až do jejího ustanovení u MUDr. M. Hausnera, ČSSR).

2. Socialistické země, které nebyly na 1. symposiu socialistických zemí o psychoterapii zastoupeny, mohou k dohodě, stanovené v závěrečném protokolu příslušným řízením podle odst. III. čl. 1, kdykoliv přistoupit.

3. Schválení, uvedené pod III. 1 a 2, platí bez časového omezení, pokud nebude tajemníku pracovní skupiny předáno příslušnými národními organizacemi nebo státními orgány protikladné rozhodnutí.

4. Pracovní skupina „Psychoterapie“ socialistických zemí může být ustavena, jakmile čtyři nebo více národních organizací zašlou souhlas se závěrečným protokolem včetně jmenování národních reprezentantů. Pokud nebudou předložena aspoň čtyři národní potvrzení závěrečného protokolu, může být pracovní skupina ustavena teprve 1. října 1973. Pozdější národní potvrzení závěrečného protokolu a jmenování národních reprezentantů nejsou členství na závadu.

5. Pozvání k ustavující schůzi pracovní skupiny „Psychoterapie“ socialistických zemí provede jeden Československem jmenovaný národní reprezentant, v případě překážek jeden z národních reprezentantů NDR.

6. Pracovní skupina „Psychoterapie“ socialistických zemí není právníckou osobou, nemá žádný rozpočet.

Za účastníky 1. symposia socialistických zemí o psychoterapii: M. M. Kabanov (SSSR), R. Pertorini (MLR), M. Hausner (ČSSR), B. Pražič (FRJ), K. Höck (NDR), A. Atanasov (BLR), S. Leder (PLR).

Praha, 15. března 1973.

(Z německého originálu přeložil F. Krč za odborné spolupráce S. Kratochvíla.)